

Skuldträsk och valutaturbulenser

Den globala skuldsättningen har idag nått nivåer som saknar motstycke i världshistorien. Lån har blivit en självklar del i dagens samhälle och gäller för såväl stater som företag och privatpersoner. Skulden har blivit livsviktig för ekonomin och framstår som själva det fundament som vår livsstil vilar på. Samtidigt ser vi nu hur stora maktförskjutningar äger rum på valutamarknaderna. Hur har utvecklingen gått dithän och vad skapar dessa processer för riskfaktorer?

Ord 22:7 *Den rike råder över de fattiga, låntagaren blir långivarens slav.*

Denna Bibelvers från Ordspråksboken talar i första hand om hur privatpersoner som skuldsätter sig hamnar i ett beroendeförhållande till långivaren och hur låntagaren blir långivarens redskap. Processen är dock allmängiltig och gäller för alla kategorier av låntagare i samhällsskikten, inklusive länder.

Allmänt beskrivs en skuld som en lånad penningssumma som man är skyldig att betala tillbaka, oftast inom en specifik tidsram. Så länge dessa åtaganden efterlevs kan ett lån, samtidigt som det ger ofrihet, också vara något som kan generera positiva effekter för samhället om krediten tillåts arbeta på avsett sätt.

Idag verkar det emellertid ha uppstått en tämligen utbredd missuppfattning om att lån inte nödvändigtvis kräver återbetalning. Några av er har kanske någon gång sett TV-programmet *Lyxfällan* där ekonomicoacher rycker ut för att släcka de allvarligaste bränderna i privatpersoners vardagsekonomi, bränder som orsakats av att man okontrollerat lyft lån på lån och slutligen hamnat i en ohållbar skuldfälla.

I tabellen till höger kan vi se den totala skuldsättningen för de 20 mest skuldtyngda länderna i världen satt i förhållande till respektive lands BNP. Det vill säga, här talas om lån tagna både som offentliga lån, företagslån och privatlån. Något förvånande återfinns vi här Sverige på tionde plats av världens mest skuldtyngda länder. En viktig förklaring till detta är den extrema skuldsättning vi som privatpersoner under lång tid ådragit oss. Något som både inhemska och utländska institutioner under senare tid kraftigt varnat för. Främst gäller detta fastighetslån som nu kan lyftas till historiskt låga räntor i takt med att vi till och med ser negativa styrräntor.

Rank	Country	Debt-To-GDP Ratio %
1	Japan	400%
2	Ireland	390%
3	Singapore	382%
4	Portugal	358%
5	Belgium	327%
6	Netherlands	325%
7	Greece	317%
8	Spain	313%
9	Denmark	302%
10	Sweden	290%
11	France	280%
12	Italy	259%
13	United Kingdom	252%
14	Norway	244%
15	Finland	238%
16	United States	233%
17	South Korea	231%
18	Hungary	225%
19	Austria	225%
20	Malaysia	222%

På 20 i topplistan återfinns vi, tillsammans med USA och Storbritannien, också sju euroländer alla med statsfinansiella problem. De nordiska länderna utmärker sig däremot med höga personliga skulder. Av den svenska skuldsättningen på 290 procent av BNP består 85 procent av privat- och företagslån medan de offentliga lånen endast svarar för 15 procent.

Även om privata skuldfällor kan skapa personliga tragedier så förvärras situationen på ett exceptionellt sätt om skuldproblemen drabbar banker och finansinstitut. Ett typexempel på detta såg vi i samband med Finanskrisen 2008

då banken [Lehman Brothers](#) gick i konkurs och förvärrade en då redan prekär finansiell situation. En detaljerad beskrivning av de viktigaste förloppen under Finanskrisen kan studeras [här](#). I oktober 2008 biföll den amerikanska Kongressen [Emergency Economic Stabilization Act](#), vilken föreskrev att statliga medel motsvarande \$ 700 miljarder spenderades för att bekämpa finanskrisen.

I amerikansk historia har en rad så kallade bailouts räddat företag, banker och finansinstitut som befunnit sig på fallrepet varav en stor del skett i samband med Finanskrisen. En förteckning av USA:s historiskt viktigaste bailouts finns [här](#).

Vad som sedan finanskrisens inledning än mer försvårat situationen är att det inte längre enbart är privatpersoner och finansinstitut som brottas med svåra skuldsättningar utan att det nu också drabbar hela länder. Samma mentalitet som sedan tidigare frodats inom hushållsekonomierna har även fortplantat sig till stater, synsättet att lån inte nödvändigtvis måste återbetalas. Detta trots att institutioner som IMF i sin linda officiellt skapades med avsikten att skydda dem som lånat ut pengar enligt principen att man måste betala sina skulder.

Den faktor som skapat möjligheten till denna enorma globala skuldsättning är till största delen vad som skedde i augusti 1971 då USA beslutade sig för att lämna [guldmynntfoten](#). Samma dag som möjligheten gavs till att starta sedelpressarna och trycka fiatpengar gick också startskottet för den globala skuldsättning som skapat världens genom tiderna största finansbubbla. Idag kan vi se följderna av drygt 40 år med en dominerande reservvaluta som helt saknat anknytning till guld. I takt med att hastigheten på sedelpressarna ökat har också värdet på US-dollar och övriga dominerande valutor rasat.

Till och med [Fed](#) skrev i slutsatsen till en [rapport](#) den 23 mars följande:

Den stora expansionen av bankernas utlåning efter andra världskriget är en av de mest extraordinära historiska utvecklingarna beträffande modern ekonomi och makroekonomi. Vår forskning tyder på att explosionen av krediter har spelat en viktigare roll i att forma konjunkturen än som hittills har uppskattats.

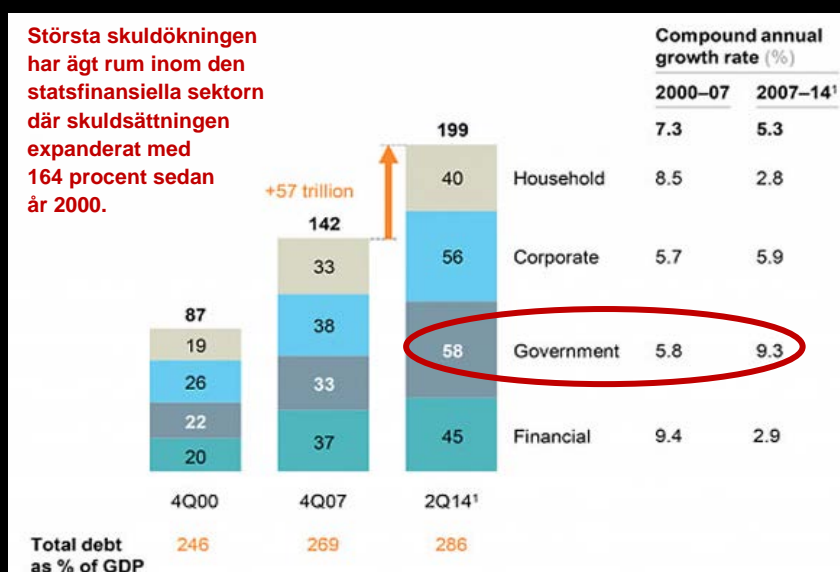
Detta som närmast kan beskrivas som en orgie i legalt falskmynteri har fortplantat sig över hela den globala ekonomin. Pengar skapas idag oavbrutet genom att man matar datorerna med ännu några sifferkombinationer och sekundsnabbt har ytterligare några miljarder sett dagen ljus. Världens monetära system har blivit ett slags Monopol där det ständigt trycks nya digitala papperspengar. Denna princip fungerade inte i ett guldbaserat system eftersom ingen kan trola fram mer guld men för nya digitala papperspengar finns det ingen gräns. Det har nu gått så långt att det inte längre finns något annat val än en fortsatt produktion och en utökad skulduppbyggnad, allt för att hålla systemet vid liv så långt det är möjligt. Ju längre processen fortgår desto större blir fallet.

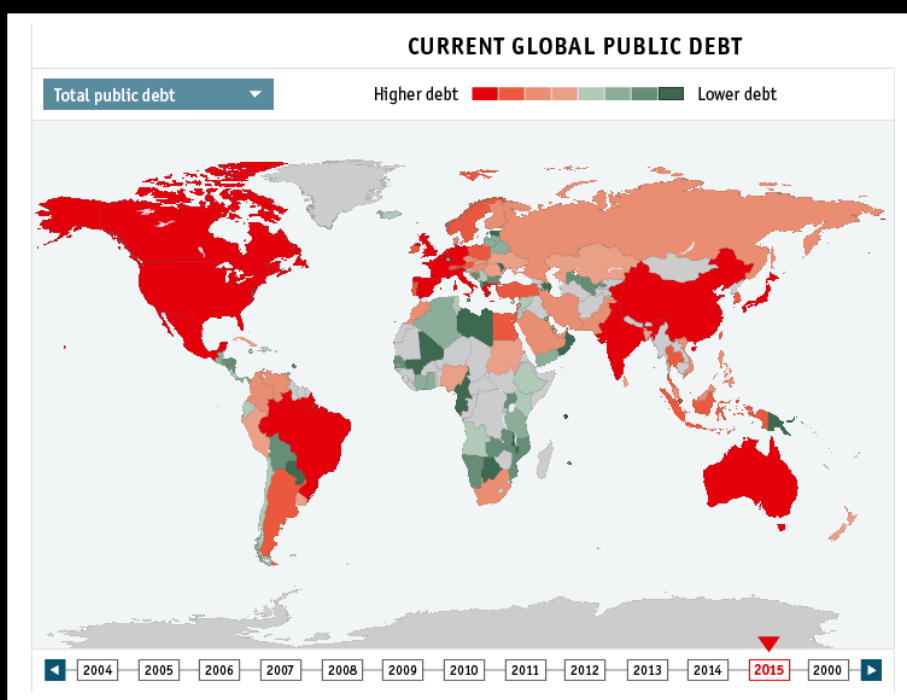
Tittar vi närmare på vad som skett med den globala skuldökningen sedan år 2000 kan vi konstatera att en markant ökning ägt rum under dessa 15 år. Som framgår av diagrammet nedan ser vi att sedan millennieskiftet har den totala globala skuldsättningen haft en lavinartad ökning. Den sammantagna skulden har under perioden ökat med nära 130 procent eller \$112 biljoner inkluderade de \$57 biljoner som tillkommit sedan Finanskrisens inledning 2007-08.

Under hela 15-års perioden har den globala statliga skuldsättningen stått för den största ökningen. De sammantagna globala statskuldena har i genomsnitt årligen ökat med 9,3 procent sedan starten av Finanskrisen. Samtidigt kan vi se länder där hushållens skulder, i motsats till Sverige, har minskat. Förklaringen till dessa nedgångar finns sannolikt i att medborgarna, inte minst i USA, trots en historiskt låg ränta helt enkelt [inte har råd](#) att ytterligare öka sina lån.

På världskartan här under kan vi se de länder som har de största statliga skulderna satt i relation till respektive lands BNP (de rödfärgade områdena på kartan). Oroande nog återfinns de mest skuldyngda länderna bland de största ekonomierna. Nordamerika, Euro-länderna, Japan, Australien samt [BRICS-länderna](#) är överrepresenterade.

Paul Craig Roberts (bilden nedan), tidigare biträdande amerikansk finansminister, uttryckte så sent som den 28 mars följande,

The United States är ruinerade. Enda anledningen till att USA har några pengar är att Fed trycker dem. Och den enda anledningen till att de kan göra så och komma undan med det beror på att dollarn har varit (världens) reservvaluta. Men det verkar som att USA så har missbrukat detta att vi i allt större utsträckning ser rörelser bort från dollarn.

Vi ser BRICS's, som representerar 40 till 50 procent av världens befolkning, lösa sina handelsbalanser mellan sig i sina egna valutor. Vi ser kineserna och ryssarna ackreditera sina egna valutor och med en energihandel som mellan dem inte längre handlas i dollar. Denna strömning kommer att fortsätta.

Det senaste beviset på vad Craig Roberts här talar om är den kinesisk-ledda asiatiska investeringsbanken [Asian Infrastructure Investment Bank \(AIIB\)](#). Banken har på kort tid gjort enorma inbrytningar inte minst i Europa. Storbritannien, Frankrike, Italien, etc har anslutit sig. Grupper av länder lämnar USA och vänder sina blickar österut då man vill vara en del av AIIB. Även [Sverige har ansökt](#) om att få ansluta sig.

Den tidigare amerikanske finansministern [Larry Summers](#) (bilden t.h.) kommenterade den nya Kina-dominerade investeringsbanken på följande sätt,

Den gångna månaden kan bli ihågkommen som den tidpunkt då USA förlorade sin roll som garant för det globala ekonomiska systemet.

Summers menar att det tidigare har funnits tider av frustration för den amerikanska nationen, till exempel 1971 när Nixon lämnade US-dollarns konvertibilitet mot guldet. Men han säger att vad som nu händer är jämförbart med [Bretton Woods](#) och att USA totalt har misslyckats med att hålla sina traditionellt allierade borta från denna nya östdominerade allians. AIIB är en investeringsbank som kommer att konkurrera med Världsbanken om den stora globala ekonomiska makten.

Paul Craig Roberts pekar också på hur BRICS-länderna alltmer fjärrar sig US-dollar och att organisationen 2014 skapat sin egen bank [New Development Bank \(NDB\)](#). Banken kommer att finansiera infrastrukturprojekt i BRICS-länderna och utmana dominansen i de västledda organisationerna Världsbanken och IMF.

Till detta kommer att Kinas efterlängtnade internationella betalningssystem [China International Payment System \(CHIP\)](#) är klart och väntas lanseras redan i september eller oktober. Systemet kommer att ta bort ett av de största hindren för att internationalisera yuanen och bör kraftigt öka globalt användande av den kinesiska valutan genom att skära transaktionskostnader och handläggnings-tider vilket kommer att göra transaktioner smidigare.

Både AIIB, NDB och CHIP är tydliga bevis på djupgående förändringar i de globala valutasystemen och på en maktförskjutning inom världsekonomin. Följden blir att US-dollar alltmer förlorar sin ställning som ledande världsvaluta till nya och expanderande finansiella strukturer.

Som vi ser sitter idag en mångfald länder fast i stora skulder samtidigt som stora maktförskjutningar sker inom valutablocken. Sedan Finanskrisen har också de digitala sedelpressarna matat aktiemarknaderna med kapital och centralbankernas taktik med låga räntor har eldat på spekulationerna och skapat kraftigt övervärderade aktiekurser.

Under april månad varnade den kände finansmannen [Jim Rickards](#) för att en allvarlig härdsmälta inom den globala finansvärlden kan vara nära förestående och riskerar att äga rum inom den närmsta sexmånadersperioden. Varningarna kommer från insiders på CIA, IMF, G-20, [ICMB](#), Världsbanken, [BIS](#) och Fed. Samtliga av dessa varningar har utfärdats under de senaste 100 dagarna. Riskbedömningarna har gjorts utifrån en alltför hög skuldsättningsgrad, tillgångsbubblor, långsam global tillväxt och systemrisk.

Resultatet av denna turbulens bedömer Rickards att kunna resultera i en 70-procentig nedgång på aktiebörserna, ett dollarras på inte mindre än 80 procent av nuvarande nivå samt att hälften av värdet på privata pensionsförsäkringar riskerar att gå upp i rök.

Rickards säger att vad som nu stundar kommer att göra [LTCM](#)-kollapsen i slutet av 90-talet, teknikhaveriet under 2000-talets början och sammanbrottet på fastighetsmarknaden 2008 att framstå som en barnlek. Denna slutliga kollaps kommer att vara den stora. Det kommer inte att finnas något QE-program som är tillräckligt stort för att rädda systemet. Ingen tryckpress som kommer att kunna köra tillräckligt länge för att pumpa ut nog med många nya dollar för att rädda marknaden. This is THE BIG ONE menar Rickards.

Det finns idag en rad faktorer som kan bli en trigger till "The Big One". Det kan handla om en geopolitisk kris, en snabb ränteuppgång, briserande bubblor exempelvis inom aktiehandeln men just nu mest troligt, en tillspetsad turbulens inom oljemarknaden. Även en [Grexit](#) kan inte uteslutas som en tänkbar utlösande faktor.

Signaler om att hösten 2015 kan bli ytterst turbulent inom den globala skuld-ekonomi kommer nu inte enbart från de sekulära finansmarknaderna utan också Bibeln varslar indirekt om detta. I 2 Mosebok kan vi läsa följande,

2 Mos 23:10 *I sex år skall du beså din jord och bärga dess gröda. 11. Men det sjunde året skall du låta den vila och ligga orörd, så att de fattiga bland ditt folk kan äta av det, och vad som blir över efter dem, det kan markens djur äta. På samma sätt skall du göra med din vingård och din olivplantering.*

I Bibeltexten ovan talas om den sjuåriga cykel som Herren befallde skulle gälla och som vart sjunde år skulle avslutas med ett Sabbatsår, ett [Shemitah](#). Den Jesustroende rabbinen [Jonathan Cahn](#) har under de senaste åren varit ledande i att upptäcka samband mellan Herrens sjuåriga cykler och vad som idag utspelar sig i första hand inom de globala finansiella strukturerna.

I Bibelns Gamla Testamente berättas det på ytterligare ett flertal ställen om sjuårscykeln och Sabbatsåret. Exempelvis i Tredje Mosebok 25, Femte Mosebok 15 och i Jeremia 34 talas om hur Herren handlade när påbudet inte efterlevdes. Enligt Cahn bör vi också notera att det hebreiska ordet *shemitah* inte enbart betyder återställning eller eftergift utan kan också betyda skakning eller kollaps.

Cahns teorier har från vissa håll kritiserats men tveklöst så har de amerikanska börserna under avslutningen av de senaste två sabbatsåren visat en tydlig och ytterst kalendarisk noggrannhet. Mönstret är att under inledningen av Shemitah är påverkan ofta subtil men leder till ett dramatisk klimax i samband med [Elul](#) 29

och det Judiska Nyåret. Ett undantag från regeln skedde dock under Sabbats-årets inledning hösten 2014 då de amerikanska börsindexen föll med runt 10 procent. Största delen av fallet skedde från den andra tetradförmörkelsen fram till avslutningen av Lövhdyddohögtiden. Korrigeringen återställdes dock mycket snabbt. Årets Elul 29 infaller den 13 sep 2015 i samband med en partiell solförmörkelse. Detta datum är dock en söndag och huvuddelen av den globala aktiehandeln startar först den 14 september.

Tabellen nedan visar de sex största börsfallen på [Dow Jones](#) baserat på antal punkter. Det visar också att fem av de sex största rasen har infallit i samband med Judiska Högtider. Fyra under Hösthögtiderna och det femte i samband med [Av9](#). Det framgår också att börsfallen under Hösthögtiderna har samtliga rört sig runt 7 procent och raset 29 sept 2008 slutade även på 777,7 punkter.

	Rank	Date	Close	Net Change	% Change
Basunh.	1	09-29-2008	10,365.45	-777.68	-6.98
Lövhyddoh.	2	10-15-2008	8,577.91	-733.08	-7.87
Basunh.	3	09-17-2001	8,920.70	-684.81	-7.13
---	4	12-01-2008	8,149.09	-679.95	-7.70
Försoningsd.	5	10-09-2008	8,579.19	-678.91	-7.33
Av 9	6	08-08-2011	10,809.85	-634.76	-5.55

Det är självklart så att vi inte kan veta om "The Big One" kommer att ske i samband med årets Judiska Nyår men, som Cahn påtalar, med den historiska bakgrunden är det ett mycket viktigt observandum.

Vad som är bekymmersamt är att ytterst få av oss verkar förstå vilka utmaningar vi står inför. Vi sticker huvudet i sanden och hoppas på att allt skall löpa på som vanligt. Goda löner, billiga lån, hus, bilar och fritidsaktiviteter kryddade med destruktiv film och musik. Helst skall inget störa vårt inrutade sekulariserade mönster. Bibeln varnar oss för att låta dessa saker styra vårt fokus då vi riskerar att inte höra ordet.

I den situation vi nu befinner oss bör vi alla betänka vad vi prioriterar och var vi har vårt fokus. Till vem sätter vi vår tillit, JESUS eller denna världens falska utfästelser? Betänk David Wilkersons varning om att den kommande turbulensen kommer att skaka om oss alla, även den mest gudfruktige. Skall vi klara oss genom dessa skakningar är det av största vikt att vi har ett djupt rotfäste i det sanna Gudsordet och den Helige Andes beskydd.

Matt 13:22 Den som tar emot det sådda bland tistlarna är den som hör ordet, men där omsorg för denna världen och rikedomens lockelser kväver ordet, och han blir utan frukt.

Mvh Rune